

tat mai sus, și preocuparea de a grada complexitatea materialului pe etape de studiu, culminând cu chestiuni care să solicite la maximum cunoștințele și deprinderile formate pe parcurs. Or, din păcate, acest principiu este uneori neglijat tocmai spre sfârșitul cursului, unde ne-am fi așteptat să ne întîmpine punctul culminant al complexității. Două exemple, alese mai mult la întîmplare. În vol. IV, la p. 212 figurează o întrebare (*Počemu rasskaz nazывaetsja „Mart-aprel“?*) la care — departe de a pune la contribuție ingeniozitatea în gîndire sau valorificarea vreunor subtilități lingvistice — se cere o replică simplistă, de 4—5 cuvinte, pe măsura posibilităților unor studenți începători, iar întrebarea de la p. 398 (*Kto narušaeť lesnuju tišinu?*) reclamă un răspuns — să recunoaștem, naiv — format ... dintr-un singur cuvînt!

O problemă de ordin metodic este și selecționarea judicioasă a cuvintelor în funcție de indicele lor de repetabilitate, chestiune pe care autorii n-o ocolesc, dar nici n-o rezolvă pînă la capăt. În prefața la vol. I se arată că „la stabilirea vocabularului au fost folosite dicționare de frecvență“ (H.H. Josselson, E. Štejnfeldt), dar nu se amintește nimic despre felul în care aceste dicționare au fost puse la contribuție: ce cuvinte s-au scos, începînd și terminînd cu ce frecvență, cum s-a făcut o conciliere între listele celor două dicționare (alcătuite, după cum se știe, după criterii diferite)? De ce principiu de frecvență a fost abandonat în volumele următoare?

După cum se știe, în limba rusă au fost traduse numeroase lucrări ale scriitorilor români clasici și contemporani. Prezența, în paginile manualului, cel puțin a unor fragmente din lucrări de acest fel ar fi dat posibilitatea studenților să cunoască măiestria artistică a tălmăcitorilor, oferindu-le implicit adevărate modele de redare în limba rusă a particularităților și subtilităților semantice și gramaticale românești (și exersîndu-i, deci, într-un domeniu-cheie al formării deprinderilor necesare unui bilingv activ). Folosirea unor asemenea fragmente¹ ar fi oferit, totodată, posibilitatea verificării „pe viu“ a modalităților de traducere în *n o u* a unui text, din rusă în limba-sursă, iar termenul de *retroversiune* 'traducerea din *n o u* a unui text', folosit în prefața ultimelor două volume într-un sens neuzual ('redarea textelor românești într-o limbă străină'), ar fi căpătat o valoare mai apropiată de cea curentă și firească.

Cîteva chestiuni mai puțin importante, privind structura de ansamblu a lucrării în perspectiva continuității dintre volume.

O inovație utilă în această ediție o constituie, între altele, introducerea în primul volum a unui glosar bilingv de aproximativ 150 de termeni fonetici și gramaticali. Nu vom insista asupra foloaselor unei asemenea anexe (ele sînt evidente), ci asupra faptului că în celelalte volume ideea este părăsită. Oare, pe măsura creșterii complexității problemelor, dificultățile de redare în limba română a terminologiei lingvistice rusești devin tot mai mici? N-am înțeles, tot aici, și o chestiune de terminologie: acest mic glosar, de 3 pagini, este intitulat *dicționar*, în timp ce, în același volum, glosarul de termeni comuni, incomparabil mai voluminos (de aproximativ 14 ori mai mare decît primul) este denumit, modest, *vocabular*.

¹ O încercare timidă, dar îmbucurătoare, se face prin introducerea în vol. al IV-lea a textului de la p. 223—225.